

КОВТУНЕНКОЮрій Володимирович
y.v.kovtunenکو@opi.ua**ШАЦКОВ**

Віктор Володимирович

БАДІГОН

Вікторія Олександрівна

к.е.н., доцент кафедри, Одеський
національний політехнічний
університетстудент, Одеський національний
політехнічний університетстудент, Одеський національний
політехнічний університет

УДК 314.8

АНАЛІЗ ПРИРОДНОГО ТА МЕХАНІЧНОГО РУХУ НАСЕЛЕННЯ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**ANALYSIS OF NATURAL AND MECHANICAL MOTION OF THE ODESA REGION**

У статті подана динамічна оцінка чисельності населення Одеської області. Проаналізовані зміни в чисельності населення м. Одеси у період 2012-2016 рр. Проаналізовано природний та механічний рух населення Одеської області.

В статье представлена динамическая оценка численности населения Одесской области. Проанализированы изменения в численности населения г. Одессы за период 2012-2016 гг. Проанализированы природное и механическое движение населения Одесской области.

Dynamic assessment of population of Odessa Region is presented in article. Changes in population of Odessa during 2012-2016 are analysed. Natural and mechanical motion of the population of Odessa region are analysed.

Ключові слова: народжуваність, смертність, природний рух, механічний рух

Ключевые слова: рождаемость, смертность, естественное движение, механическое движение

Keywords: birthrate, mortality, natural motion, mechanical motion

ВСТУП

З початку встановлення незалежності України її населення постійно зменшується. Це відбувається у результаті впливу різних факторів: соціально-економічних, суспільно-політичних та демографічних змін в українському суспільстві. Аналіз динаміки механічного та природного руху населення дасть змогу оцінити основні тенденції та відповідно покращити якість прогнозування цих показників у майбутньому. Вивчення регіональних особливостей даних показників дозволить визначити можливості демографічного розвитку.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні абсолютних та відносних змін населення Одеської області та виявлення причин цих змін.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інформаційною та методологічною основою роботи є матеріали періодичних видань, ресурси Internet, державні статистичні збірники. При проведенні дослідження використано методи аналізу та співставлення статистичних даних.

РЕЗУЛЬТАТИ

Демографічні питання для України досить актуальні, жодного року наявне населення країни не було більшим за попередній. Зараз в умови нестабільної політичної, економічної ситуації в країні все більша кількість людей переїжджає за кордон, чи не заводять дітей. З'ясування за якими показниками – природного чи механічного руху – відбуваються зміни у чисель-

ності населення, дозволить визначити ряд проблем, які треба вирішити, та ряд заходів, що треба буде зробити для покращення демографічної ситуації в країні.

Для виявлення причин спаду населення треба визначити масштаби цього спаду, насамперед, проаналізувати кількісні та абсолютні зміни в чисельності населення країни, Одеської області та міста Одеси за останні 5 років, які розраховані за даними [1] (табл. 1).

Проаналізувавши абсолютні та відносні зміни кількості населення можна одразу побачити, що за аналізований період кількість населення в країні зменшилася, але, незважаючи на це, кількість населення в регіоні, хоч не сильно, але збільшилася. Треба відмітити, що за 2015 та 2016 рр. у статистичних даних не вказана чисельність населення АР Крим. Стабільна кількість населення Одеси каже про сталу демографічну ситуацію, яка свідчить про непоганий рівень життя та економічну ситуацію в регіоні. Динаміка чисельності населення регіону каже про невелике збільшення саме у місті Одеса, в той час як в середньому за регіоном не відбулося збільшення населення. На Одеську область припадає немала частина усього населення, тому визначення причин спаду населення в регіоні може вказати на причину спаду населення в країні, задля визначення факторів зменшення населення в регіоні, треба проаналізувати природний та механічний рух за останні 5 років як в регіоні так і в країні в цілому [2].

Таблиця 1

Динаміка чисельності населення країни, Одеської області та міста Одеси за період 2012-2016 рр., тис. осіб

	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Україна	45633,6	100	45553	100	45426,2	100	42928,9	100	42760,5	100
Одеська область	2 388,3	5,23	2 395,2	5,26	2 396,5	5,28	2 396,4	5,58	2 390,3	5,59
Одеса	1008,2	2,21	1014,9	2,23	1017	2,24	1017	2,37	1010,8	2,36

Таблиця 2

Природний та механічний рух населення країни та Одеської області за період 2012-2016 рр., тис. осіб

	2012	2013	2014	2015	2016	абсолютні зміни з 2012 по 2016	відносні зміни з 2012 по 2016
Природний рух							
Україна	-142,44	-158,72	-166,77	-183	-186,60	-44,16	31,00
Одеська область	-3,26	-4,45	-4,69	-7,14	-7,15	-3,89	119,15
Механічний рух							
Україна	61,84	31,91	22,59	14,23	10,62	-51,22	-82,83
Одеська область	10,13	5,78	4,64	0,97	3,38	-6,75	-66,62

З табл. 2 можна одразу побачити, що природний рух завжди від'ємний як в Україні так і в області, це означає що кожен рік кількість померлих перевищує кількість народжуваних в середньому на 150 тис. осіб. Окрім цього природне скорочення кожного року більше за попередній і за п'ять років цей показник збільшився на 31 %. Якщо ця тенденція буде спостерігатися і надалі, то кількість населення в Україні буде менше 40 млн. осіб, великі міста не будуть сильно втрачати населення, але селища та маленькі міста сильно постраждають через зменшення робочої сили. Якщо розглядати механічний рух, то ситуація виглядає краще, але не багато. Хоча і є механічний

приріст населення як в Одеській області, так і в Україні в цілому, він дуже незначний, лише в 10620 осіб було отримано приріст населення, що майже в 6 разів менше ніж в 2012 р.. В Одеській області ситуація не краща, приріст зменшився майже в 3 рази.

За даними табл. 2 можна також побачити, що на Одеську область перепадає значна кількість міграційного приросту, яка показує, що основна причина відсутності збільшення населення в області це від'ємний природний рух. Для більш глибокого визначення ситуації в Одеському регіоні треба проаналізувати природний рух за містами та селами за даними [3].

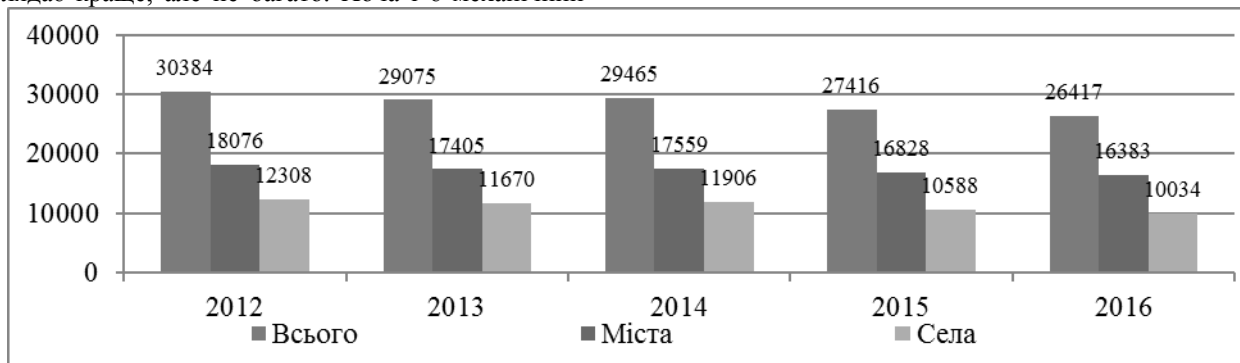

Рис. 1. Народжуваність в Одеській області в містах та селах

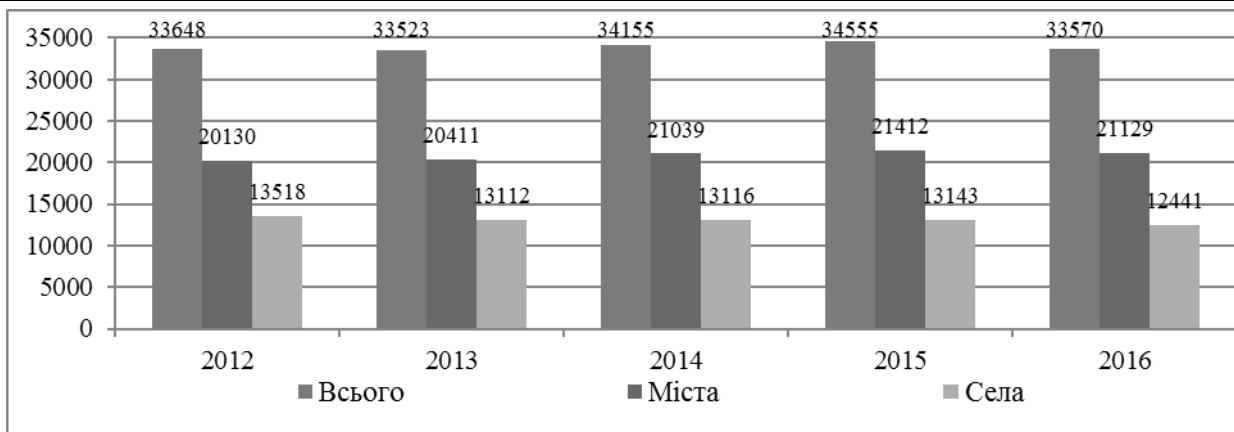

Рис. 2. Смертність в Одеській області в містах та селах

Частка народжуваних в містах до загальної кількості досягає в середньому 60%, відповідно в селах – 40 %. Ця тенденція визначається за часткою померлих. При цьому кількість населення в містах в середньому в 2 рази більша, ніж у селах. З цього виходить, що рівень смертності та народжуваності на тисячу осіб в селах набагато більший, ніж в містах – в середньому на 20-30 %, при тому що рівень смертності більше за рівень народжуваності. Можна сказати, що в селах населення скорочується швидше, ніж в містах з природним рухом. Зважаючи на внутрішнє переміщення людей в середині країни чи області, можна визначити кількість населення в містах залишається майже на такому ж рівні лише через міграції до них, а ситуація в селах набагато гірша, бо в них не тільки від'ємний природний приріст, а і відсутність механічного приросту[4-6].

ВИСНОВКИ

В результаті аналізу природного та механічного руху в Україні та Одеській області за останні п'ять років визначено, що: населення країни постійно зменшується, що характерно для звуженого типу відтворення; значне природне скорочення, яке кожного року збільшується та незначний приріст від міграції, який кожного року зменшується; тенденції зменшення населення в селах та стабільне населення в містах. Також важливо відмітити, що у статистику не увійшли дані за АР Крим, але незважаючи на це, все одно залишається значний спад населення переважно через природний рух, тобто низьку народжуваність або велику смертність. Вирішення цих двох питань надає змогу не тільки зупинити падіння чисельності наявного населення, а навіть підвищити чисельність населення країни. Оскільки цього не раз не відбувалося, то ця проблема не тільки насущна, але й потребує термінового вирішення, впроваджуючи заходи щодо

поліпшення економічної ситуації, що може призвести до збільшення народжуваності, а тобто збільшення робочої сили, що гарно відобразиться для України, або стимулювати міграцію населення до України на постійне проживання.

Список використаних джерел

1. Чисельність наявного населення України: статистичний збірник. [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України – 2012-2016. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Населення України: статистичний збірник. [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України – 2012-2016. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Природний рух населення: статистичний збірник. [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України – 2012-2016. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Ковтуненко К.В. Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства: своєчасність процесу та достовірність результату: [моногр.] / К.В. Ковтуненко, Л.П. Шацкова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 254 с.
5. Ковтуненко К.В. Інноваційна інфраструктура: напрямки розвитку та участь держави / К.В. Ковтуненко, Ю.В. Ковтуненко // Вісник національного університету. «Львівська політехніка». – Львів, 2012. – №725 – С. 122-125.
6. Ковтуненко К.В. Теоретико-методологічні засади формування інтелектуального капіталу інноваційно-активного промислового підприємства в умовах стратегічних змін: [монографія] / К.В. Ковтуненко – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2014. – 496 с.